

העולם הזה 832
תאריך: 29.9.53

פתח ביתו בשדרות הקרן הקיימת בתל-אביב שני פקידים. בלתי מוכרים לו אי-שית, ודרשו פגישה דחופה.

ביטחונם לא היה מופרז, למרות שהדי-ברים אשר בפיהם היו מאד בלתי נערי-מים: מאחת המחלקות במשרד ראש-הממשלה נעלמו באורח מסתורי ביותר מיסי מכיס מדיניים, בעלי חשיבות היסטורית, העלולים, אם יפורסמו, לשפוך אור חדש על דברים שקרו במדינה בשנים האחרונות. **החקור, לאסור ולשפוט.**

דים התנצלו: הם לא היו מטריחים את בן-גוריון בכבודו ובעצמו בניין פעוט כזה, אלמלא היו כמה פקידים גבוהים המקורבים לו, וכן עיתון חשוב במדינה — חשודים כמעורבים בפרשה זו.

בן-גוריון לא היסס, והעיק אליו מייד את מלא מקומו כשר-הביטחון, פינחס לבון, וכן כמה חוקרים מומחים ממגזר החושך*. בלבו בהיעדרם: נציגי ממשלת ישראל, שעל כושר חקירתם מעט בן-גוריון לסמוך.

היועצים שיכנעו את התלבויות של ראש-הממשלה, שהופתע במיוחד מן העובדה, כי אחד מהמעורבים בפרשה, הינו עורך עיתון יומי, איתו ניהל פלירט ממושך, בתקווה לרסנו. על דרישתו של בן-גוריון יון "לחקור, לאסור ולשפוט מייד", השיבו שהמיסמכים מצויים בידי ורימ, וכל פעור לה עלולה לגרום לפירסומם המידי. הם המליצו שלא לנקוט לפי שעה בצעדים כלי-שהם כלפי המעורבים.

דרך חוקית מבלי להפתכן. אולם נציגי מנגנון-החושך לא ידעו כי בינתיים ניתגלה העניין על-ידי פקיד בינוני במשרד ראש-הממשלה, שמסר על כך בעת ובעונה אחת לממונים עליו ולמיטרה, שפתחה בחקירה.

48 שעות לאחר התייעצות הודיעה הי-מיטרה בחדוות ניצחון לראש-הממשלה, כי בידיה מצויים כל הפרטים על המיקר, והניצחון הפך לאכזבה, כאשר השיב בן-גוריון שהכל יודע לו, ופקד להפסיק את החקירה ולחכות להוראות נוספות. כוונתו המשוערת של העיכוב: לאפשר לבן-גוריון להתייעץ עם היים כהן, היור עץ המיטרה לממשלה, הנמצא כרגע ב-חוצלארץ, ולחפש ביחד איתו דרך חוקית לחיסול הפרשה, מבלי להסתכן בפירסומם של המיסמכים. ייתכן שיהיה הכרח גם ב-חוקת-הירום נוספת לגבי העיתונות, דבר שהוא בתחום התמחותו של היים כהן.

אנשים

● כוח החלטה רב גילה ישראל גלילי, איש קיבוץ נען, שעה שהירצה בפני חברי תנועת הנוער המחנות-העולים. הוא הסתכל מדי פעם בשעונו, כדי להיות בטוח שאינו מאריך בדברים, ובכל פעם פרץ הקהל בצחוק מפתיע. לבסוף סיים את ההרצאה בהתאם לזמן שקבע לעצמו, ונוכח לתדהמתו כי שעונו עצר מלכת.

● עיתונאי יוגוסלבי שראיין את יוסף (על עכברים ואנשים) ירין, ציטט במא-מר דברים שדין אמר כביכול על עמי-תיו: כי חיי השחקנים בישראל קשים עד למאד, מאחר והקפיטליסטים לוקחים את כל הכנסות התיאטרון. המקור המשוער לציטוט זה, מדברי השחקן, הינו: סיכסוך הקאמרי—מורגרי על אולם ההצגות.

* כינוי עממי לשירותי-הביטחון. ברא-שית שנות ה-50, בטרם התקבל על הכל-השם: ש.ב.

לפני 25 שנה

"הבימה" לבון, "האיפורה הישראלית", על השימוש באולם "הבימה", קיבל ממורים של אלימות תרבותית. כדיווח על כך תואר כיצד מנעה הגברת הראשונה של האיפורה הישראלית, אדים דה-פיליפ המנוחה, את כניסתה של חנה רובינא, הגברת הרא-שונה של התיאטרון הישראלי, לאולם "הבימה". במיפגרת הסו-קור על מאבק זה, פירסם השבועון את תולדות חייה, אמונתה, רכבה ומאבקה של אדים דה-פיליפ, תחת הכותרת "רק על גוויתיו!" בשער הגיליון: זמרת אפורה, אדים דה-פיליפ.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם כתבה מרכזית של העורך, תחת הכותרת "נבלה באכזריות". הכתבה, שסודרה להרפפה כגיליון השבוע הקודם ("העולם הזה" 831) ונפסל על-ידי הצנזורה, הותרה לפירסום, לאחר מאבק. הכתבה העוסקת בנישולו של מישהפת סעוד מאד-מתה בבית-נקובה (פרבר של אכזריות), וכמאבק השילטונות נגד תושבי הכפר, שהיה הכפר הערבי היחיד ככל ארץ-ישראל, שמייע ליישוב יהודי עוד בימי המאבק נגד הבריטים.

מדור ספורט מורחב הוקדש בגיליון "העולם הזה", השבוע לפני 25 שנה, לסיפור הישגיהם של משתתפי המכביה הרביעית. כמדין פורסם דיווח מפורט על מערכת הבחירות-ימטעם שנערכו באיגוד הימאים, לאחר שההסתדרות הצליחה להרחיק מתוכו את מנהיגי מרד-הימאים, שהתרחש שנה קודם לכן. המאבק בין

תערוכת "כיבוש השממה" * ה.דמוקרטיה המשתוללת של

בן-גוריון * שעונו של ישראל גלילי * יוסף ירין והקפיטליזם

תה דרך למשאומתן הגיוני ולפשרה הר-גנת, אפילו על חלוקת מי הירדן.

מפעלים

כיבוש השממה

משך חודשים אחדים היה זה גורען לכל מי שידע להחזיק בידו מכול. ציירים וגרפיקאים מיקצועיים, וגם עשרות אנ-שים שהקשר שלהם למיקצוע זה קלוש ביר-תר, עמלו על הביתנים והדוכנים. הם גבו שכר-יטריחה גבוה מהכנסותיהם משך שנים. לבסוף הגיע היום הגדול. שעה לפני הפתיחה עוד הלמו הפטישים, והותקן הר-חשמל. קשה היה לדמיין שהתערוכה תי-גמר אייפעם. אולם כשנפתחו השערים היה הכל מסודר. תערוכת כיבוש השממה, התע-רוכה הגדולה ביותר בארץ מאז ירד-המיזורה, היתה מוכנה לעיני המבקרים בה. **"לו הלכו רבע..."** הם באו — אלפים חוגגים בחליפות כהות ובשמלות עמוקות-מחשוף, מדברים עיברית, אנגלית ואידיש. פקידים ממשלה, אנשי-רוח, תורמים חוצ-לארציים. הם מילאו את אולם-הענק חסר-הגג אשר במרכז הבניין, והסתכלו במאות הניכבדים שושבי על הבמה. היה זה מעמד מרומם ומדכא כאחד. היה

העם

רח ומים
שם ירווה לו בשפע ועושר
בן ערב, בן נצרת ובני —
כי דגלי דגל טוהר יורשר,
יטהר שתי גדות ירדני...

היה זה מיקרה מוזר, שדווקא החודש השמיע קול ישראל, זו הפעם הראשונה מאז קיומה, את שירו של זאב ז'בוטינסקי, שנחשב תמיד כביטוי לשאיפת הקיצור גיות ביותר של אגף "פורש", נראה היום כימעט כהתראה למינות ולרוחב-לב. הירדן, הנהר הקדוש למאות מיליוני בני-אדם, הפך השבוע שוב לסלע-מחלוקת, כימעט לשדה-קרב.

כי מימי הירדן אינם רק קדושים. הם גם סם החיים לאדמות נרחבות במרחב המדולדל ממים. אדמות ישראל, סוריה ועבר-הירדן צמאו להם במידה שווה. רק החרב יכלה להכריע מי יזכה בברכתם.

לפי הצדק, מי נחרות. בימים הגדוי-לים של החזון הציוני, כשיבוש השממה עוד היה בלב אלפים אידיאל גדול בפני עצמו, בלתי קשור עם סיסמות לאומיות גרידא, תיכנן מהנדס עיברי תוכנית גדור לה להנהרות הגדולים באיזור לפי הצדק כל הנהרות הגדולים במרחב, בלי להתחשב בגבוי-בין כל ארצות המרחב, בלי להתחשב בגבוי-לוח מיקריים, ותבטיח שפע ועושר לכולם.*

אולם היה לה תנאי מוקדם: מרחב מאור-חד, בו שולטת טובת הכלל על היצרים-השוביניסטיים.

במציאות של תשי"ד היה זה בלתי-אפי-שרי. באווירה של שינאה הסתה לא הי-

* התוכנית הנ"ל שאיירה לעיראק את כל מימי הירדן וזלוק ממימי הפרת. יתר מימי הפרת היו עתידים לעבור בתעלה לסוריה. נהר האורנטוס נועד להשקות את לבנון, ואילו מימי נהר הליטאני — להש-קייח ישראל, בעוד שעל הירדן היה להש-קות את אדמות עבר-הירדן.

הממשלה

דרושה: חוקת הירום

דוד בן-גוריון, שבילה את חופשתו ב-כתיבת מאמרים, וסיפר על תולדות מיל-חמת והשיחור, ובטיפול בענייני מיפלגי-תו, הופתע עד למאד שעה שהופיעו ליד

בתמונה זו חבוי סיפור, והוא סופר לפני 25 שנים במדורו של אורי אבנרי לקורא היקר. הצנזורה ביטלה שבוע לפני כן ארבעה עמודים של העולם הזה, שסיפרו על המזימה לפנות את

הכפר אכזריות. ברגע האחרון היה צורך לסדר ארבעה עמודים מחדש — כשפועלי-הדפוס היו ברובם במכביה. חברי המערכת הוזעקו לדפוס, עשו את המלאכה בעצמם. בתמונה: שלום כהן, אורי סלע וסילבי קשת עוסקים בעימוד ובקריאת ההגחות בדפוס.

עבודה עצמית